

VSEBINA

UVODNA BESEDA	3
RAZLAGA ODLOMKOV STARE ZAVEZE Abraham daruje Izaka (<i>Samo Skralovnik</i>)	4
METODE DELA S SVETIM PISMOM Duhovno branje – <i>Lectio divina</i> (s. <i>Snežna Večko</i>)	8
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO (<i>Primož Erjavec</i>)	10
IZ PREVODA A. J. Heschel: SOBOTA (<i>Samo Skralovnik</i>)	12
POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE Pogovor z redovnico s. Saro Križnik (s. <i>Ivanka Tadiņa</i>)	16
CERKVENI OČETJE BEREJO SVETO PISMO Dogmatična konstitucija o Božjem razodetju – 50 let (<i>Bogomir Trošt</i>)	19
ZANIMA ME Kako lahko razumemo, da je Bog hkrati pravičen in usmiljen? Če je usmiljenje bistvo Boga, kaj je potem pravičnost? Če Bog od mene pričakuje, da sem usmiljen in odpuščam, ali sem lahko kljub temu pravičen in ne naiven? (<i>Marijan Peklaj</i>)	23
BIBLIČNA SKUPINA SE PREDSTAVI Biblična skupina župnije Budanje	24
POROČILA VSESLOVENSKO SREČANJE BIBLIČNEGA GIBANJA (<i>Marika Mikolič</i>) SPOMIN NA KANČEVCE 2015 (<i>Gregor Pavlič</i>) IGNACIJ ANTIHIIJSKI (<i>Staša Petrovič</i>)	26
PRIPOROČAMO V BRANJE (<i>Samo Skralovnik</i>)	30

»Božja beseda je namreč živa in dejavna, ostrejša kakor vsak dvorezen meč in zareže do ločitve duše in duha, sklepov in mozga ter presoja vzgibe in misli srca.« (Heb 4,12)

Dragi prijatelji Božje besede,

vesela sem, da lahko predstavim novo številko revije *Božja beseda danes*, ki jo izdaja Slovensko biblično gibanje. Revija, ki je vsa leta spodbujala tako delo v bibličnih skupinah kot tudi osebno biblično rast, izhaja že od leta 1994. Soustvarjali so jo številni priznani bibličisti in bralci Svetega pisma, ki so jo skrbno zasnovali in oblikovali. Novi uredniški ekipi se je zdaj pokazala priložnost, da njihovo delo nadgradi.

Ker si želimo, da bi bila revija še privlačnejša in uporabnejša za širjenje védenja o Svetem pismu ter v pomoč in vzpodbudo voditeljem bibličnih skupin, smo se odločili, da jo prenovimo in razširimo z vsebinami, ki bodo pomagale pri branju in poglavljanju v Božjo besedo.

Ustaljenim rubrikam (*Metode dela s Svetim pismom*, *Pogovor s prijatelji Božje besede*, *Cerkveni očetje berejo Sveto pismo ...*) smo dodali razlago odlomkov iz Svetega pisma, prevedene prispevke iz tuje biblične literature in predstavitev knjig, ki vam bodo pomagale pri iskanju odgovorov na vprašanja, porajajoča ob branju Svetega pisma.

V prvi prenovljeni številki boste lahko prebrali razlago odlomka o Abrahamovem darovanju Izaaka. Abraham je predstavljen kot oče vere, ki je bila skozi težko izkustvo odnosa z Bogom močno preizkušana.

Pri branju odlomkov Svetega pisma boste lahko preizkusili pogosto uporabljeno metodo *Lectio divina* ali duhovno branje, ki je resen način približevanja Svetemu pismu, ki nas more vpeljati in obdržati v Božji bližini.

Veliki poslušalec Besede in njen spretni razlagalec papež Frančišek pa nas med drugim ob odlomku Jn 1,14 spodbuja k premišljevanju evangelija. Posebej v tem svetem letu usmiljenja nas nagovarja, naj delamo tako, da bo evangelij vedno bolj postal »meso« tudi v našem vsakdanjem življenju, kar je najboljši način, da spoznavamo Jezusa in ga prinašamo drugim.

Iz pogovora z redovnico s. Saro Križnik, ki živi v skupnosti Šolskih sester sv. Frančiška Kristusa Kralja in se pripravlja na popolno podaritev Bogu, izvemo, da je zanjo Božja beseda trdna opora in prostor Božjih obljub, ki dajejo smisel njenemu življenju.

Novembra je minilo 50 let od sprejetja *Dogmatične konstitucije o Božjem razodetju*. Ker so koncilski dokumenti pomemben del cerkvenega učiteljstva, v rubriki *Cerkveni očetje berejo Sveto pismo* objavljamo izbor iz tega dokumenta.

V reviji najdete tudi zanimiv odgovor na vprašanje, kako razumeti, da je Bog hkrati pravičen in usmiljen, predstavitev biblične skupine župnije Budanje, poročilo Vseslovenskega srečanja Slovenskega bibličnega gibanja, poročilo s svetopisemskih duhovnih vaj in duhovnih vaj z očeti vere iz Kančevcev. Nazadnje predstavljamo še tri knjige, koristne za poglavljanje v Božjo besedo.

Dragi bralci, da bo revija *Božja beseda danes* tudi vaša, vas vabim, da kaj napišete, vprašate in jo tako z nami soustvarjate. Podelite lahko izkušnje branja Svetega pisma na Svetopisemskem maratonu ali nas s svojimi doživetji navdušite in »popeljete« na svetopisemske duhovne vaje.

Morda pa lahko odgovore na vaša vprašanja ali spodbudo za branje Svetega pisma dobite tudi na srečanjih ob nedelji Svetega pisma, ki bodo tudi tokrat v vseh škofijah 31. januarja, zadnjo nedeljo v tem mesecu. Pristrčno vabljeni, da se nam pridružite!

Upam in želim, da je prenovljena revija aktualna in zanimiva tako na pogled kot vsebinsko in da vam bo pomagala vztrajati v branju Božje besede.

Dragi prijatelji Božje besede, naj v svetem letu Božjega usmiljenja BESEDA zaživi v vašem življenju, vstopi v vaše srce in duha, ga zdravi, osvobaja in poživlja, vanj prinaša luč in toplino ter napolnjuje z ljubeznijo, veseljem in mirom.

BOŽJA BESEDA DANES je revija, ki jo izdaja Slovensko biblično gibanje. Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV GIBANJA IN UREDNIŠTVA:
Slovensko biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
sbg@rkc.si
www.sbg.rkc.si

UREDNIŠKI ODBOR:

prof. dr. Maksimilijan Matjaž, dr. Marijan Peklaj,
Tatjana Rupnik, dr. Samo Skralovnik,
s. dr. Ivanka Tadiņa, mag. Bogomir Trošt

Odgovorna urednica (v. d.): Jana Podjavoršek
Urednica: Špela Fortuna

Lektoriranje: Dragica Perme
Fotografije: Pavel Berden (str. 3), Jana Podjavoršek (str. 28, 29),
s. Mira Rožanc (str. 16), Samo Skralovnik (naslovnica, str. 21, 22),
Andrej Vovk (str. 25), spletni viri (str. 5, 13, 14)
Oblikovanje oglasa na str. 15: Stanislav Oražem
Oblikovanje in prelom: Branka Smodiš
Tisk: Salve, d. o. o., Ljubljana

RAZLAGA ODLOMKOV STARE ZAVEZE

ABRAHAM DARUJE IZAKA

(1 Mz 22,1-18)¹

Biblična tradicija predstavlja Abrahama kot očeta vere in začetnika izvoljenega ljudstva. Evangelist Matej prikaže Jezusa v tesni povezavi z Abrahamom, saj je prav ta začel zgodovino versko-kritičnega ločevanja Boga od bogov in s tem zgodovino razodetja, ki je sprejela obljubo Mesije kot »Abrahamovega sina« (Mt 1,1). Če je Jezus prepoznan kot Abrahamov sin, Matej s tem poudari, da je dostop do resničnega Mesije in njegovega kraljestva mogoč le po veri in da se po njej uredničujejo obljube, dane izvoljenemu ljudstvu.

Besedilo 1 Mz 22,1-18 je torej odločilno za razumevanje odnosa z Bogom, za razumevanje vere, a hkrati tudi izredno zahtevno. Težko je sprejeti, da Bog zahteva daritev sina. In čeprav je sin rešen, je besedilo težko sprejeti. Zato razlagalci predlagajo različne razlage: Bog tega ni zahteval, Abraham se je motil; besedilo je uperjeno proti daritvam ljudi, kakršne so prakticirali Kanaanci in druga ljudstva; besedilo govori o izraelski nadomestitvi človeških žrtev z živalskimi; besedilo je pripoved o izvoru svetišča (v Jeruzalemu). Vendar besedilo govori o Abrahamu kot modelu vere, o težkem izkustvu odnosa z Bogom, torej o izkustvu vere kot nečesa, kar se zdi protislovno in nemogoče in se ne more vključiti v človeške okvire.

Razlaga odlomka po vrsticah

V. 1

Po teh dogodkih je Bog preizkušal Abrahama. Rekel mu je: »Abraham!« Rekel je: »Tukaj sem.«

Preizkušnja v prvi vrsti ne pomeni nekakšne umetno ustvarjene preizkušnje, temveč nujno posledico hoje za Bogom, ki je korenito drugačen od človeka, čigar misli in pota so drugačna od človekovih in nerazumljiva – to dejstvo samo pri-

pelje človeka v preizkušnjo in krizo. Hoditi z Bogom je preizkušnja. Bog ne ustvarja »posebnih« preizkušenj za človeka, temveč je sam odnos z njim, življenje, velika preizkušnja.

V. 2

Pa je rekel: »Vzemi svojega sina, svojega edinca, ki ga ljubiš, Izaka, in pojdi v deželo Morija! Tam ga daruj v žgalno daritev na gori, ki ti jo bom pokazal!«

Za razumevanje je pomembno omeniti odnos med 1 Mz 12 in 1 Mz 22. V 12. poglavju Bog pokliče Abrahama, naj gre v neznanu z obljubo o potomstvu, v 22. poglavju pa mora Abraham v deželo Morijo, da uniči obljubo. Kraj Morija najdemo v Svetem pismu samo še enkrat (2 Krn 3,1) kot kraj v Jeruzalemu, kjer je Salomon sezidal tempelj. Kraj, kjer je Abraham daroval Izaka, je torej kraj, na katerem stoji tempelj. Morija torej pomeni obljubljeni deželo, še več – srce obljubljene dežele. Pri prvem odhodu je Abraham odšel, da bi postal oče številnega naroda, pri drugem pa, da bi uničil sina, po katerem naj bi se začel ta veliki narod. V tem tiči težava: uničiti to, kar se je začelo. Ali je Bog življenja ali Bog smrti?

Način, kako Bog izraža ukaz Abrahamu, je poseben: »... svojega sina, svojega edinca, ki ga ljubiš, Izaka«. V neki judovski razlagi predstavlja ta ukaz dialog med Bogom in Abrahamom, ki razume, kaj mora storiti, vendar tega noče in hoče odložiti soočenje z ukazom. V tem dialogu naj bi Abraham na ukaz, naj daruje sina, Bogu odgovoril, da ima dva sina (Izmaela in Izaka). Bog mu reče, edinca, in Abraham odgovori, da sta oba edinca, vsak je edinec svoje matere. Bog mu reče, tistega, ki ga ljubiš, in Abraham odgovori, da ljubi oba. Zdaj Bog imenuje Izaka. Abraham hoče do konca odložiti soočenje s strašnim dejstvom; zaradi Božje besede je že odposlal Izmaela (21,9-21) in zdaj naj bi po Božjem ukazu žrtvoval tistega, ki je bil sin Božje obljube. Težava je torej v tem, da Bog sprva obljubi, potem pa ukaže uničenje.

Pomenljivo je tudi ime Izak, ki se pojavi v vrsticah 2, 3, 6, 7 in 9, vedno v zvezi z izrazi žrtvovanja. A ime Izak (*shq*) v hebrejščini pomeni »smeh, smejeti se«. Ob napovedi Izakovega rojstva sta se zaradi biološke neverjetnosti (starosti) Abraham in Sara smejala (1 Mz 17,16-17; 18,11-15). Tako poleg veselja nad Izakovim rojstvom njegovo ime spominja tudi na Abrahamovo in Sarino nevero, na težavnost vstopanja v razsežnost vere, sprejemanja tega veselja. Izak je razlog za veselje, a tudi bolečino.

V. 3

Abraham je vstal zgodaj zjutraj, osedlal osla, vzel s seboj dva hlapca in svojega sina Izaka. Nacepil je drv za žgalno daritev, potem pa je vstal in odšel proti kraju, o katerem mu je govoril Bog.

Vrstica govori o Abrahamovi poslušnosti; vstati zgodaj zjutraj je znamenje poslušnosti. Nato je osedlal osla, vzel s seboj še dva hlapca in Izaka. Nazadnje je Abraham nacepil drva. Vrstni red Abrahamovih dejanj je nenavaden, saj drva nacepi nazadnje. To ni poznejši dodatek, temveč pripoved s tem pove, kaj se je dogajalo v Abrahamu. Njegova prva dejanja bi lahko pomenila odpravljanje na kakršnokoli pot, ko pa nacepi drva, postane jasno, da se ne odpravlja na izlet, temveč se je odločil ubogati Boga. Drva so omenjena tako pozno, ker nam hoče pisec naslikati Abrahamovo notranjo dramo – Abraham je do zadnjega odlašal. Vsa prejšnja dejanja so nevtralna, zadnje pa jasno pove, da gre darovati sina.

V. 4

Tretji dan je povzdignil oči in od daleč zagledal kraj.

Omemba časovnega obdobja treh dni je v Svetem pismu pogosta. Tri dni pomeni čas, potreben za pripravo na velike dogodke, za odločilne dogodke v zgodovini človeštva in odrešenja. Pred izhodom iz Egipta sta Mojzes in Aron prosila faraona, da pusti ljudstvo tri dni hoda v puščavo opraviti daritve Gospodu (2 Mz 5,3; glej tudi 1 Mz 40,20; 42,18; 2 Mz 15,22). Jona preživi tri dni v ribi in potem odide v Ninive, ki so bile veliko mesto, tri dni hoda. Jezus je bil tri dni v grobu ... Gre za izkustvo, ki pride na koncu, kelih, izpit do kraja. Tako Abraham po treh dneh poti pride do kraja.

V. 5

Rekel je hlapcema: »Ostanita tukaj z oslom, jaz in deček pa greva tjakaj, da pomoliva. Potem se vrneva k vama.«

Nenavadno je, da Abraham uporabi dvojino (hebr. množ.): »Potem se vrneva k vama.« Ta stavek je bil interpretiran na več načinov, pravilen pa je tisti, ki potrjuje Abrahamovo vero. Abraham je zmožen ubogati Božjo zahtevo, zmore upati prek vsakega upanja in verovati onkraj vsakega videza. Tako v trenutku, ko je po videzu sodeč vse brezupno, vse končano, Abraham v veri napoveduje, da se, nasprotno, odpira prihodnost. V Pismu Hebrejcem (11,17-20) je rečeno, da je Abraham veroval, »da more Bog tudi od mrtvih obujati«.

V. 6-8

Abraham je vzel drva za žgalno daritev in jih naložil svojemu sinu Izaku, v svojo roko pa je vzel ogenj in nož. In šla sta oba skupaj. Izak je nagovoril svojega očeta Abrahama in rekel: »Moj oče!« Ta je rekel: »Tukaj sem, moj sin.« Pa je rekel: »Glej, ogenj in drva, kje pa je jagnje za žgalno daritev?« Abraham je rekel: »Bog si bo preskrbel jagnje za žgalno daritev, moj sin.« In šla sta oba skupaj.

Hebrejski izraz »oba skupaj« pomeni »oba eden« in se ponovi na koncu v 8. vrstici. Skupna hoja, vzpon na goro žrtvovanja, začne odstirati dramatičnost položaja. V 6. vrstici se zopet omenjajo

Biblična tradicija predstavlja Abrahama kot očeta vere in začetnika izvoljenega ljudstva.

Besedilo govori o Abrahamu kot modelu vere, o težkem izkustvu odnosa z Bogom.

Bog ne ustvarja »posebnih« preizkušenj za človeka, temveč je sam odnos z njim, življenje, velika preizkušnja.